

בש"פ 4535/19 - מוחמד מחמוס עטייה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4535/19

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

העותר: מוחמד מחמוס עטייה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

עתירה לגילוי ראייה חסויה לפי סעיף 44 לפקודת
הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971

תאריך הישיבה: כ"ח בתמוז התשע"ט (31.7.2019)

בשם העותר: עו"ד מאהרחנא; עו"ד ספא נעאמנה
בשם המשיבה: עו"ד מירי קולומבוס

החלטה

1. עתירה לגילוי ראייה חסויה לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות [נוסח משולב], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות).

2. נגד העותר, תושב ירושלים כבן 21, הוגש ביום 15.2.2019 כתב אישום לבית המשפט המחוזי בירושלים (ת"פ 36995-02-19) המחזיק שישה אישומים בגין ביצוע עבירות שונות לפי חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 וכן חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: כתב האישום, חוק המאבק בטרור, חוק העונשין, בהתאמה). על פי האישום הראשון בכתב האישום, במהלך התקופה שבין יום 5.1.2018 ועד ליום 14.12.2018 העותר פירסם בחשבונו ברשת החברתית פייסבוק מספר פרסומים שבהם שיבח את ארגון החמא"ס וכן הביע תמיכה בשני מבצעי פיגועי ירי. בגין מעשים אלו מואשם העותר בהסתה לטרור ובגילוי הזדהות עם ארגון טרור, עבירות לפי סעיפים 24(ב) ו-24(א) לחוק המאבק בטרור, בהתאמה. בנוסף צוינו בכתב האישום חמישה מתארים התפרעויות נקודתיות שבהן נטל העותר חלק

עמוד 1

כאשר הוא רעול פנים, ושבמסגרתן יידה אבנים לעבר אנשי כוחות הביטחון. בגין מעשים אלו מואשם העותר בהתפרעות, ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות ומעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה, עבירות לפי סעיפים 152, 274 בצירוף סעיף 25, 275 א וסעיף 329(א)(2) לחוק העונשין בצירוף סעיף 37 לחוק המאבק בטרור, בהתאמה. בנקודה זו יצוין כי לפי האישום השישי בכתב האישום, ביום 14.12.2018 העותר נטל חלק בהתפרעות שבמהלכה יידה אבנים ובקבוק תבערה דולק לעבר אנשי כוחות הביטחון (להלן: האישום השישי).

בדיון לפניי שהתקיים ביום 31.7.2019, ציינה המשיבה כי יום קודם לכהגישה לבית המשפט המחוזי בקשה לתיקון כתב האישום על דרך של הוספת אישום. בבקשה צוין כי האישום שהוספתו נתבקשה עניינו באירוע מיום 25.5.2017, שבמהלכו יידה העותר אבנים לעבר כלי רכב משטרה ושבינו מיוחסת לו הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 275 א לחוק העונשין. עוד ציינה המשיבה כי היא מתעתדת להגיש בקשה נוספת לתיקון כתב האישום, שבמסגרתה יתבקש בית המשפט המחוזי להורות על תיקון האישום השישי, בהתייחס למועד האירוע.

3. ביום 3.4.2019 חתם שר הביטחון על תעודת חיסיון מתוקף סמכותו לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות. החיסיון הוטל על מקורות מידע של שירות הביטחון הכללי (להלן: שב"כ), לרבות כל פרט או תוכן מידע שיש בו כדי לחשוף אותם; על שיטות ועל דרכי פעולה, פעילות מבצעית, נהלי עבודה, ודרכי השגת מידע של שב"כ המתייחסים לאיסוף מידע מחוץ ובמסגרת חקירה, לרבות תוכן מידע העלול להביא לחשיפת שיטות ונהלים אלה; על אמצעים טכניים של שב"כ להשגת חומר מודיעיני וחומר חקירה, לרבות החומר אשר נאסף באמצעים אלה; על תפקידים, שמות ומשימות של עובדי שב"כ ועל כל פרט אחר שיש בו כדי לגלות או לחשוף בדרך כלשהי את זהותם; ועל רשימת החומר והמידע החוסים תחת תעודת החיסיון, לרבות כל פרט מזהה לגביהם או שיש בו כדי להעיד על מהותו, היקפו וכמותו של החומר החסוי ולמעט העובדה כי מדובר במידע מודיעיני וחומר חקירה חסוי. בפתח הדיון הציגה המשיבה לבא-כוח העותר פרפרזה המתייחסת לחומר חסוי בעל רלוונטיות לעניינו של העותר.

טענות הצדדים

4. בעתירתו מבקש העותר כי בית המשפט יורה על הסרת החיסיון מכל חומר חקירה שיש בו כדי לסייע בהגנתו. העותר טוען כי נערכו לו תרגילי חקירה על ידי מדובבים, שבמהלך פגישות שקיים עמם הציגו בפניו מצגי שווא שונים ודרשו ממנו לאשר נכונותם של פרטי מידע שהוצגו לו. נוסף על כך, העותר טוען כי אחד מהמדובבים ביקש ממנו להעלות על הכתב את הודאתו, וכל זאת שעה שהיא מוכתבת בידי אותו מדובב תוך שהוא מפעיל על העותר לחצים. לאחר מכן, כמתואר בעתירה, נלקח העותר לחקירה שבמסגרתה העביר לחוקרים את הודאתו כפי שנכתבה בנוכחות המדובב. לטענת העותר, הודאתו היא חסרת שחר, וכך גם פרטי מידע אחרים שנדרש לאשר בשיחותיו עם המדובבים.

העותר טוען כי החומר החסוי, המכיל בין היתר לטענתו תיעוד חזותי, תיעוד מילולי, כתבי יד ותמונות, חיוני להגנתו – וזאת משום שכלל המסכת הראייתית, לרבות הודאתו, מקורה בחילופי הדברים בין העותר לבין המדובבים ובפעולות החקירה שביצעו. עוד נטען כי אין מדובר בראיות העלולות לפגוע בביטחון המדינה. בדיון עמדא-כוח העותר על בקשתו לקבל לידי הקלטות של חילופי הדברים בין העותר לבין המדובבים, כלים שבהם השתמשו המדובבים בשיחותיהם עם העותר ומכתב שבו, לטענת העותר, מפורטת הודאתו כפי שהוכתבה בידי אחד המדובבים.

5. המשיבה טענה כי אין בחומר החסוי כל ראיה שהיא חיונית להגנתו של העותר, ולחלופין כי אין בו כל דבר שעשוי לסייע להגנתו באופן שגובר על טעמי החיסיון. עוד לטענתה, באפשרותו של העותר להשיג על אופן גביית הודאתו במסגרת ניהול משפט זוטא לפני בית המשפט המחוזי שבמסגרתו אף יוכל העותר לזמן עדים מטעמו; והפרפראזה בעניינו הוגשה לו משום שיכול שיהא בה כדי לסייע להגנתו בעניין זה.

דיון והכרעה

6. סעיף 74(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי קובע את זכותו של נאשם לעיין בחומר החקירה בעניינו וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת שיש לו נגיעה לאישום, ולהעתיקם. לצד זאת קיימים חריגים בדמות חסיונות, שעמם נמנה החיסיון לטובת המדינה, הקבוע בסעיף 44(א) לפקודת הראיות ושזו לשונו:

"אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל, ראיה אם ראש הממשלה או שר הביטחון הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בביטחון המדינה... אלא אם מצא שופט של בית המשפט העליון, על-פי עתירת בעל-דין המבקש גילוי הראיה, כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן הענין שיש לא לגלותה, ובהליך פלילי - כי הראיה עשויה להועיל להגנת הנאשם ומידת התועלת שבה להגנה עולה על הענין שיש לא לגלותה, או שהיא חיונית להגנת הנאשם."

בהתאם לסיפא של הוראה זו, שעניינה בהליך פלילי, ככל שהחומר החוסה תחת תעודת החיסיון חיוני להגנת הנאשם, יש להורות על גילוי הנאשם - ללא איזון עם האינטרס הציבורי המוגן על ידי החיסיון (ויוצין עם זאת, כי המדינה רשאית להחליט על חזרה מכתב האישום ככל שהיא מבקשת להימנע מחשיפת המידע). לעומת זאת, ככל שיש בחומר החוסה תחת תעודת החיסיון אך כדי להועיל להגנת הנאשם - נדרש לערוך איזון בין מידת התועלת להגנת הנאשם לבין עוצמת האינטרס הציבורי המוגן על ידי תעודת החיסיון (בש"פ 3921/19 ח'לף נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (4.7.2019); בש"פ 966/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (1.3.2018)). בעניין זה נקבע כי המבחן לחיוניותה של ראיה להגנתו של נאשם הוא מבחן "הפוטנציאל המזכה", שלפיו יש לבחון אם יש לראיות החוסות תחת החיסיון פוטנציאל לעורר ספק סביר באשמתו של הנאשם (בש"פ 6535/18 שינאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.12.2018); בש"פ 7317/18 אלטוחי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (29.11.2018)).

7. לאחר עיון בעתירה על נספחיה ולאחר שבמהלך הדיון ניתנה הסכמת העותר לקיום דיון במעמד צד אחד שבמסגרתו הוצג לי החומר החסוי וקיבלתי את התייחסות המשיבה לטענותיו של העותר, נחה דעתי כי דין העתירה להידחות. זאת, מחמת העובדה שהחומר החוסה תחת תעודת החיסיון אינו חיוני להגנת העותר, וכל שעשוי להועיל להגנת הנאשם גולה במסגרת הפרפראזה שהוגשה לבא-כוח העותר בפתח הדיון. מעבר לכך, לא מצאתי כי יש בגילוי החומרים החוסים תחת תעודת החיסיון אף כדי להועיל להגנתו של העותר; ומכל מקום התועלת שתצמח מחשיפת חומרים, ככל שזו אכן קיימת, אינה שקולה לפגיעה האפשרית בביטחון המדינה.

8. כפי שהובהר על ידי המשיבה במהלך הדיון, באפשרותו של העותר להעלות טענת זוטא ולזמן עדים לעניין זה, כל זאת בכפוף לתעודת החיסיון.

9. טרם סיום יוער כי הדעת אינה נוחה מהתנהלות המשיבה בעניינו של העותר. לא הובהר דיו מדוע המשיבה העבירה לידי העותר את הפרפראזה אך בפתח הדיון, וכן מדוע לא ריכזה את התיקונים המתבקשים בכתב האישום בבקשה אחת.

10. סוף דבר, העתירה נדחית.

ניתנה היום, ה' באב התשע"ט (6.8.2019).

ש ו פ ט ת
